

مروری بر مطالعات انجام شده در زمینه‌ی توربین‌های بادی اینولکس

اشکان مخصوص^{۱*}، زهرا شعبانی^۱، ستاره یافتیان^۱، محمدرضا براتی^۱ و مجید خانعلی^۲

۱- دانشجویان کارشناسی ارشد رشته مکانیک بیوسیستم، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه تهران

۲- مجید خانعلی، عضو هیئت علمی گروه مهندسی ماشین‌های کشاورزی، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران

* ایمیل نویسنده مسئول: ashkan.makhsos@ut.ac.ir

چکیده

نام اینولکس^۱ از ۲ واژه‌ی افزایش^۲ و سرعت^۳ گرفته شده است این نام به معنی افزایش سرعت باد می‌باشد که مزایای تازه‌ای را وارد بازار تولید انرژی می‌کند و از سال ۲۰۰۷ پا به عرصه‌ی صنعت تولید توان از باد نهاده است. در مقاله پیش رویتان ابتدا به تشریح و توضیح پیرامون اجزای ساختمان سامانه‌های اینولکس شامل دهانه ورودی، طراحی مجراها و قسمت تولید برق پرداخته- ایم. پس از بررسی کلی مزایا و تفاوت‌های این نوع توربین با توربین‌های معمول به شرح آنها پرداخته ایم، یکی از مهمترین ویژگی‌های این نوآوری وجود دهانه‌ی ورودی باد است، که در هرجهتی که بوزد آن را دریافت می‌کند، با این حساب از سامانه‌های گرداننده‌ی توربین بی‌نیاز می‌شویم. پس از آن به مرور مطالعات صورت گرفته می‌پردازیم، شامل قسمتی که سیستم را با چند توربین مجهز نموده اند و یا چند دهانه برای یک سامانه تعبیه شده بود. و در نهایت به آینده‌ی روشن این فناوری در دنیای انرژی- های پاک اشاره می‌نماییم.

واژه‌های کلیدی: انرژی باد، دریافت انرژی، توربین بادی، مجرای توربین، افزایش سرعت باد

1- Invelox
2- Increase
3- Velocity

مقدمه

تولید انرژی الکتریسیته از وزش باد

مشکلات توربین های معمول

بهره گیری از انرژی باد سابقه ای هزاران ساله در تاریخ بشریت دارد، تبدیل این انرژی به انرژی های جنبشی، مکانیکی و سرمالایی کاربردهای تاریخی این پدیده ی طبیعی را نشان می دهند. تا اینکه در قرن هیجدهم میلادی تبدیل انرژی باد به الکتریسیته نیز مطرح می شود. (JN, 2011) پیدایش اولین توربین بادی محور عمودی توسط ایرانیان ۳۰۰۰ سال پیش بوده و تاکنون توربین های بادی متعددی اختراع شده اند. در ابتدا از انرژی باد تنها برای عملکردهای القایی مانند حرکت قایق با استفاده از بادبان، خنک سازی خانه با سیال هوای بیرونی و... استفاده می شده است، در اواخر قرن ۱۸۰۰ و در ۱۹۰۰ میلادی تبدیل انرژی باد به برق نقطه عطفی در صنعت تولید برق به کمک باد بوده است، تا اینکه بحران انرژی و افزایش قیمت نفت و گاز طبیعی و کاهش سوخت های فسیلی و افزایش روزافزون گرمایش جهانی و تغییرات بدون برگشت اقلیم آب و هوایی از انرژی های تجدیدپذیر از جمله انرژی باد و... به عنوان منابعی تمیز و برگشت پذیر و سازگار با محیط زیست بیش از پیش مورد توجه قرار گرفتند. امروزه با تمام این پیشرفت ها استفاده کامل از انرژی باد امکان پذیر نیست. با پیشرفت توربین های معمولی در دو دهه ی گذشته بیشترین توان خروجی از توربین های بادی با تیغه های بزرگ حاصل می شود که در مقابل هزینه ی نصب و استقرار توربین ها در مراتع بزرگ نیز باید در نظر گرفت (Allaei et al, 2015). در سه دهه اخیر پیشرفت های زیادی در زمینه ی گسترش استفاده از انرژی باد وجود داشته اما همچنان هزینه ی تولید این نوع انرژی توان رقابت با انرژی های فسیلی را ندارد. با وجود بالا بردن ظرفیت توان با زیاد کردن قطر روتور و ارتفاع برج توربین ها هنوز هم عواملی چون پایین بودن ظرفیت، خرابی بیش از حد و هزینه ی تعمیر و نگهداری، قابلیت اعتماد و سرمایه گذاری تأمین برق از انرژی باد بوسیله توربین های معمول را به چالش می کشند. همچنین زمان لازم برای انجام تعمیرات در صورت آسیب دیدگی، با در نظر گرفتن این موضوع که خرابی توربین ها ۲ تا ۳ هفته به طول می انجامد این خرابی های طولانی ناشی از زیرسیستم های متنوع درونی این توربین ها می باشند مثلاً یابو سیستم یا مکانیزم های کنترل پره ها و یا ژنراتورهایی که در ارتفاع حدود صدوپنجاه متری زمین با وزن سنگین خود جای گرفته اند و در این مدت تولید انرژی در توربین به صفر می رسد که خسارت زمانی این مقدار نیز باید به هزینه های تعمیر و نگهداری اضافه شود، همچنین تاثیر نیروگاه های بزرگ بادی روی محیط زیست و حیات وحش و سلامت انسان و آلودگی صوتی و از طرفی تأثیر بر ظاهر منطقه ی قرار گیری نیروگاه باید مدنظر باشد.

نوآوری در ساخت توربین‌ها

توربین‌های بادی معمول معیایی چون؛ در معرض خرابی بیش از حد و بالا بودن هزینه‌ی تعمیر و نگهداری، آسیب به سلامت انسان بدلیل سروصدا و نویزهایی که تولید می‌کنند داشته و همچنین منظره‌ای نامتناسب با محیط زیست این مزارع بادی ایجاد می‌کنند. دانشمندان نوآور در حال گسترش و مطالعه روی تکنولوژی‌های نوین و ساخت توربین‌های جدید در این عرصه می‌باشند که در میان این ایده‌های نویی از نوع توربین‌های محور عمودی نیز قرار دارند (Ambrosio and Medaliga, 2010)، توربین‌های هوابرد گونه دیگری از توربین‌های جدید می‌باشند که ۳۰۰ تا ۵۰۰ متر بالاتر از سطح زمین قرار می‌گیرند (Kamini N. Shelke, 2012) و توانایی دریافت و تبدیل انرژی بادهای شدیدی را که در ارتفاع بالا در حرکت‌اند را دارند. توربین‌های یک یا چند کاناله (Allaei et al, 2015; Grant A, 2003) نوع دیگری از توربین‌های جدید می‌باشند، که توربین‌های یک کانال برای برنامه‌های کاربردی کوچک مقرون به صرفه و موثر هستند اما با بزرگ شدن مقیاس غیر اقتصادی می‌باشند به همین خاطر نیاز به کانال بزرگتر و سرعت بالاتر احساس می‌شود حتی با وجود اینکه صفی از توربین‌ها می‌توانند انرژی الکتریکی بیشتری تولید کنند اما در اجرا در اندازه واقعی پیچیدگی زیادی دارد این نوع توربین‌ها در بالای یک برج نصب می‌شوند با بزرگتر شدن حجم پروژه، هزینه نصب و نگهداری را هم افزایش خواهد داد.

توربین‌های اینولکس

بهره‌گیری از سه اصل جذب، سرعت و متمرکز کردن باد ویژگی‌های بی‌مانندی را در توربین‌های اینولکس ایجاد نموده است. که این اصول در بخش‌های مختلف از جمله دریافت کننده باد و لوله‌های انتقال دهنده و همچنین تبدیل به الکتریسیته سودمند و کارآمد هستند. به عنوان مثال در مورد جذب باد در توربین‌های اینولکس با در نظر گرفتن ورود باد از هرجهتی که بوزد انتظار می‌رود قسمت بزرگی از هوا وارد توربین شود و با توجه به طراحی هوشمندانه و استفاده از خاصیت ونتوری می‌توانند حتی در مکان‌هایی که سرعت باد تنها بیش از ۱ متر بر ثانیه باشد بنا شوند. اینولکس منفعلانه انرژی پتانسیل و جنبشی را به انرژی جنبشی بیشتری تبدیل می‌نماید که می‌تواند موثرتر از چرخش مکانیکی پره در توربین‌های معمول و سنتی باشد. با افزایش نرخ جرم ورودی سیال می‌توان میزان توان تولیدی را افزایش داد (Allaei D, 2013). در تکنولوژی اینولکس بدلیل وجود پوشش توربین‌ها از سروصدا توربین کاسته می‌شود. برج بلندی که در توربین‌های معمول وجود دارد حذف شده و دریافت کننده باد دارای ارتفاع کمتری می‌باشد، همچنین در بالای دریافت کننده‌ی باد اجزای متحرکی وجود ندارد و بنابراین اصطکاک و هزینه‌های نصب و انتقال کاسته می‌شود و از طرفی نمای بهتری در طبیعت خواهد داشت چرا که حتی برخی از قسمت‌های این توربین می‌توانند در زیر سطح زمین جای بگیرند.

برتری‌های توربین اینولکس

توربین‌های اینولکس دارای ویژگی‌هایی است که باعث تمایز آن با توربین‌های سنتی می‌باشد. برخی از این ویژگی‌ها عبارتند از این‌که ورودی و توربین، مستقل هستند و این به آن معناست که اندازه دهانه ورودی ممکن توسط عواملی همچون نسبت سرعت مورد نیاز و شرایط محیطی تنظیم می‌شود و بازه استفاده از انرژی باد با سرعت‌های مختلف بالاتر می‌رود. پس می‌توان از یک توربین اینولکس معمولی انتظار داشت توانی در بازه‌ی ۵۰۰W تا ۲۵ MW تولید نماید. جدا بودن قسمت ورودی با قسمت ژنراتور توربین بادی همچنین جدا بودن قسمت دهانه ورودی با قسمت ونتوری باعث می‌شود سرعت باد درون مجرا به جریان باد ورودی از هوا را تا ۶ برابر یا بالاتر ببرد. (Hang, 2013) تیغه‌های کوچکتر در سرعت‌های بالاتر که منجر به صرفه جویی در هزینه، مواد، تولید، حمل و نقل، نصب و راه اندازی می‌شود از دیگر مزایای این توربین‌هاست. از سوی دیگر دهانه‌ی ورودی به گونه‌ای طراحی شده که در تمامی جهات جریان هوا گرفته می‌شود و دیگر نیازی به موتور و بلبرینگ‌های بزرگ برای جابه جایی توربین به سمت باد نیست.

با جدا بودن ورودی و توربین از هم میتوان گفت که جرم هوای ورودی زیاد می‌شود و در نتیجه توان خروجی آن افزایش می‌یابد. هزینه تعمیر، نگهداری این نوع توربین‌های بادی در مقایسه با توربین‌های بادی سنتی بسیار پایین است. سرمایه گذاری اولیه کمتر در مقایسه با نیروگاه‌های بادی سنتی از دیگر مزایای اینولکس است. اینولکس فاقد هرگونه آلاینده‌ی زیست محیطی است و ایمنی کامل در مراحل استفاده از وجود دارد، نداشتن صدا، نویز و هرگونه قسمت گردنده در بالای دکل از دیگر مشخصات این سیستم نوین تامین انرژی سبز است. مکانیزم عملکرد توربین اینولکس دارای ایمنی کامل در بهره برداری می‌باشد. هزینه تولید برق از این روش، معادل یک پنجم هزینه‌های توربین‌های بادی سنتی است و این روش نسبت به استفاده از سوخت‌های فسیلی در چرخه تولید برق، پنجاه درصد صرفه اقتصادی به همراه دارد. توربین اینولکس قابلیت احداث در مساحت کمتر و ارتفاعات پایینتر را دارد. استفاده از این توربین می‌تواند از هدر رفت منابع نفتی و گازی کشور جلوگیری کرده و طرح مفیدی برای استفاده از انرژی در خاورمیانه و ایران ترسیم نماید. تولید ۶۰۰ درصد کیلووات انرژی الکتریکی بیشتر، کار در سرعت‌های پایین باد حدود نیم متر بر ثانیه و در کلاس‌های باد پایین (کلاس ۲۰۱) (توربین‌های سنتی به سرعت ۳ متر در ثانیه یا بیشتر، نیاز دارند). کاهش هزینه سرمایه گذاری نصب به کمتر از ۷۵۰ دلار در هر کیلووات (مخارج سرمایه گذاری تا ۴۳٪ کمتر) افزایش ظرفیت تولید انرژی تا ثبت رکورد بالای ۷۲٪ و امکان بهره‌برداری همزمان از سه توربین موازی. امکان تعمیر و نگهداری ایمن و سریع توربین‌های سطح زمین، کاهش هزینه‌های بهره‌برداری و تعمیر و نگهداری تا ۵۰ درصد کمتر، کاهش مدت از کارافتادگی مقاومت جوی در برابر تغییر شدید دما یا یخ زدگی، و کاهش مدت از کار افتادگی (سرپوشیده بودن پرها)، محصور شدن سروصدا و ارتعاش در داخل کانال، برطرف شدن مرگ و میر پرندگان، اثرات منفی و سروصدا و سوسو زدن نورخورشید که در اثر حرکت پروانه ایجاد می‌شد را به همراه دارد. استفاده از مساحت زمین تا ۹۰ درصد کمتر از مساحتی که برای توربین‌های معمولی نیاز بود. امتیاز زیبایی محیطی،

با فرم و شکل کوتاه‌تر و قابل‌ترتیب به شکل درخت عدم تداخل در امواج رادار سیستم‌های هوانوردی و نظامی از دیگر مزایای این توربین‌هاست. (Allaei, 2015 ; P.Balaji, 2008; GLOBAL STATUS REPORT, 2015)

در نهایت می‌توان عنوان کرد که قابلیت تولید انرژی برق در توربین‌های اینولکس در مقایسه با توربین‌های بادی معمولی حدود ۶ برابر است، کارکرد در سرعت پایین باد، احداث در مساحتی کمتر از ۱۰ درصد مساحت مزارع بادی معمولی و کار در ارتفاع پایین‌تر و همچنین ۵۰ درصد پایین‌تر بودن هزینه‌های تعمیر، نگهداری و سرمایه‌گذاری اولیه از جمله مزایای این فناوری است. (Sukumar, 2015)

تولید برق اقتصادی و به صرفه از باد

اگرچه مشوق‌های مالیاتی و یارانه‌های دولتی برای کاهش هزینه‌ی تولید برق از طریق باد بسیار تلاش کرده‌اند، اما با این وجود باز هم تولید برق به روش سنتی از ذغال سنگ و گاز طبیعی ارزانتر است. یکی از بهترین خصوصیات توربین اینولکس کاهش هزینه‌ی تولید برق از طریق باد می‌باشد. توربین‌های اینولکس کوچکتر از توربین‌های معمولی بوده و ذخیره انرژی را می‌توانند به ۱۶ تا ۳۶ مگاوات ساعت برسانند. هزینه‌ی نصب ۷٪ تا ۴۳٪ کمتر از توربین‌های سنتی خواهد شد و ۴۰٪ تا ۴۵٪ کمتر از راه‌اندازی نیروگاه بادی و تعمیر و نگهداری کمتری نسبت به مزارع سنتی مرسوم می‌باشد. بالاجی^۴ در تحقیقات خود بوسیله شبیه‌سازی و مدل‌های کامپیوتری (sheer wind) نشان می‌دهد که تکنولوژی اینولکس توانی ۳ برابر توان توربین‌های سنتی و مرسوم تولید می‌کند. اینولکس به ازای هر کیلووات ساعت هزینه‌ی کمتر و قابل‌رقابت با توربین‌های سنتی و گاز طبیعی دارد. (P.Balaji, 2008)

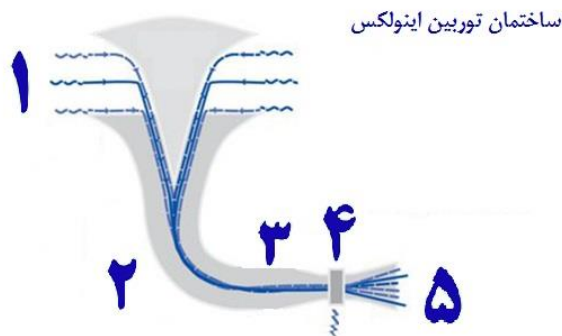
در تحقیقات دیگری که در زمینه اقتصادی انجام شده اینولکس از طریق دمنده چندوجهی یا یک سویه خود به تصرف سرعت بخشیدن و متمرکز کردن باد می‌پردازد سرعت باد در نزدیکی توربین ۲ تا ۵ برابر سریع‌تر از سرعت جریان آزاد باد است. و این خود نویدی برای اجرای طرح‌های کاربردی در داخل شهرها است، چرا که مشکلاتی نظیر آلودگی صوتی و ظاهری را ندارد و علاوه بر آن متناسب با سرعت باد پایین در سطح شهر می‌باشد. پس می‌توان در ساختمان‌هایی از قبیل فروشگاه‌های خرده‌فروشی، مراکز خرید، مراکز داده، و ساختمان‌های اداری (بسیار بسیار شبیه به یک دودکش) از آن‌ها استفاده نمود. بر اساس مطالعات پروفیسور آندره پولوس هزینه‌های اولیه اینولکس پتانسیل کاهش هزینه تولید برق را تا ۳۵٪ در هر کیلووات ساعت و کاهش ۴۵٪ در هزینه‌های تعمیر و نگهداری را دارد. (Andreopoulos, 2012)

4- P.Balaji

ساختار و مکانیزم های توربین های اینولکس

اجزاء توربین اینولکس

به طور خلاصه توربین های اینولکس از پنج بخش اصلی تشکیل می شوند که در شکل ۱ نشان داده شده اند.

شکل ۱: اجزای اصلی توربین اینولکس

همانطور که در شکل ۱ می بینید این اجزا عبارتند از:

دهانه ورودی (۲) لوله حامل، (۳) قسمت ونتوری، (۴) سامانه تبدیل انرژی باد به الکتریسیته، (۵) پخش کننده .

اصول کار توربین های اینولکس

طرز کار اینولکس بدین صورت است که ابتدا انرژی باد توسط یک دهانه ورودی قیف مانند جذب و پس از آن درون یک مسیر مخروطی شکل به پایین هدایت می شود . این مسیر مخروطی علاوه بر وظیفه‌ی هدایت باد به پایین با کمک اثر ونتوری موجب افزایش سرعت باد نیز می شود . سپس انرژی جنبشی باد پس از برخورد به پره های توربین، ژنراتوری را که در پایین توربین قرار دارد به گردش در آورده و برق تولید می شود. نصب ژنراتور در سطح زمین ایمن و مقرون به صرفه بوده و تعمیر و نگهداری آن آسانتر خواهد بود. انتقال جریان باد از بالای برج اینولکس به سطح زمین و افزایش سرعت آن در طول مسیر مخروطی شکل موجب میشود طول پره های توربین بادی اینولکس کوچک باشند. همچنین در سیستم اینولکس می توان دهانه های چندین توربین را به صورت شبکه ای به هم متصل نمود و با این کار از یک ژنراتور واحد استفاده بهتری کرد. (Allaei et al, 2013)

دهانه ورودی از دو مخروط تو در تو تشکیل شده است. مخروط بالا راهنمای هدایت باد به مخروط پایین تر است. ورودی توربین اینولکس نیز با چهار باله که تحت زاویه ۴۵ درجه نسبت به هم قرار دارند پوشیده شده، این باله ها به هم افزایی عملکرد ورودی در گرفتن جریان بیشتر از جریان آزاد کمک می کنند. دهانه ی قیف مانند با طراحی خاص خود باعث گرفتن باد در تمامی جهات و

افزایش سرعت آن می‌گردد که این ویژگی باعث می‌شود که برای هر سرعت نیاز به تغییر اندازه دهانه نباشد و چون توربینی در بالای برج موجود نیست این امکان را برای ما فراهم می‌کند که ارتفاع و سطح کمتری را اشغال کنیم و همچنین در زمان و هزینه برای نصب، تعمیر و نگهداری توربین صرفه جویی شود. توربین داخلی اینولکس دارای ضریب قدرت بالاتری از توربین‌هایی است که در یک محیط جریان باز نصب می‌شوند (Sukumar, 2015). توربین افقی یا عمودی استاندارد را می‌توان در داخل اینولکس نصب کرد و در مقایسه با سیستم‌های جریان باز به طور قابل توجهی انرژی بیشتری تولید نمود. حالت ونتوری در توربین اینولکس در اصل با یک پله در مجرا ایجاد می‌شود که می‌تواند سرعت بسیار پایین باد در محل را با افزایش سرعت در داخل توربین جبران نماید. این ویژگی نه تنها توان باد در دسترس را زیاد می‌کند بلکه تولید انرژی سالانه و ضریب ظرفیت کاری توربین را نیز افزایش می‌دهد.

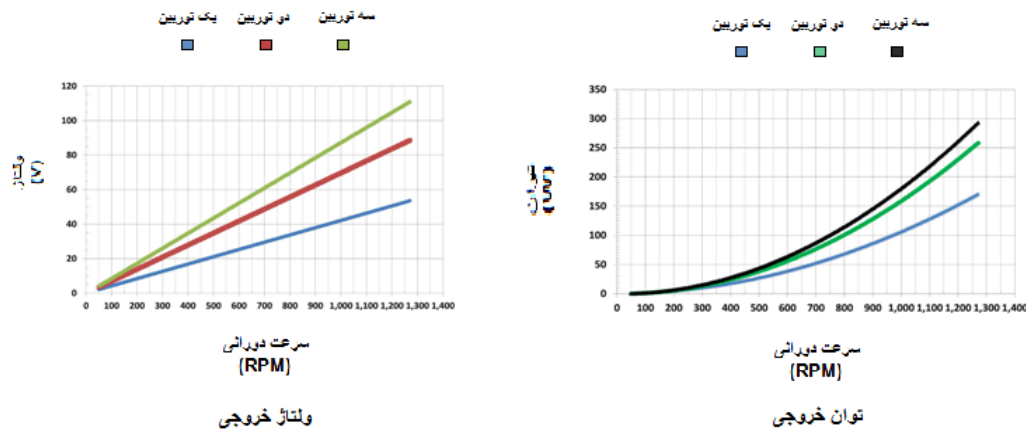
تحقیقات کاربردی

استفاده از چند توربین در مجرای اینولکس

اینولکس منفعلانه انرژی پتانسیل و جنبشی را به انرژی جنبشی بالاتر تبدیل می‌کند. با افزایش نرخ جرم ورودی سیال می‌توان میزان توان تولیدی را افزایش داد. بنابراین در صورتی که ۳ توربین در بخش ونتوری قرار بگیرند هر ۳ می‌توانند قدرت باد را مهار کنند و نیازی به استفاده از تجهیزات زیر ساختی اضافه‌تر هم نخواهد بود. البته توربین دوم و سوم دسترسی کمتری به انرژی باد در مقایسه با توربین اول خواهند داشت. با استفاده از سه توربین در بخش ونتوری می‌توان میزان توان و ولتاژ خروجی را افزایش داد. این کار تجربی استفاده از توربین‌های متعدد در سالهای ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۴ در منطقه چاسکا و مینه سوتا انجام گرفت ارتفاع برج استفاده شده ۱۸٫۳ متر و قطر قسمت ونتوری ۲ متر بود. در این تحقیق ابتدا برای اطمینان از یکسان بودن عملکرد سه توربین میزان قدرت و ولتاژ برای هریک از توربین‌ها جداگانه محاسبه شده سپس عملکرد دو توربین همزمان بررسی شده است که با اینکه دو ولتاژ تابعی از سرعت چرخش ژنراتور مربوط هستند به نظر می‌رسد به صورت خطی با افزایش سرعت ژنراتور افزایش یافته‌اند. ژنراتور پایین دست به صورت مداوم ولتاژ کمتری نسبت به ژنراتور بالادست تولید می‌کند و همین‌طور قدرت تولید شده در توربین بالادست بیشتر است. در استفاده از دو توربین قدرت تولیدی ۷۰٪ افزایش می‌یابد و این به دلیل قدرت و میزان جریان کمتر ورودی به توربین دوم است. نمی‌توان انتظار داشت که با استفاده از دو توربین میزان قدرت دو برابر شود. در هنگام استفاده از سه توربین میزان قدرت ۹۰٪ نسبت به دو توربین افزایش یافت البته با اینکه استفاده از توربین‌های متعدد بهتر است با رسم نمودار مشخص می‌شود که این اثرات غیرخطی است و در نهایت به یک حالت پایدار می‌رسد و افزایش بیشتر توربین تاثیر قابل ملاحظه‌ای در

افزایش قدرت نخواهد داشت. (Allaei D. T., 2015) شکل ۲ نشان می‌دهد که رابطه افزایش ولتاژ نسبت به سرعت دورانی خطی است. این بدین معنی است که ولتاژ به تعداد توربین‌ها مرتبط بوده و مستقل از سرعت ژنراتور و سرعت باد است. اما در توان به دست آمده دو فاکتور سرعت باد و سرعت ژنراتور موثر است همچنان با افزایش بیشتر توربین نمی‌توان، توان را به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش داد و توان با رسیدن به عدد خاصی ثابت خواهد ماند.

شکل ۲

مدلسازی توربین اینولکس

برای ارزیابی توربین‌های اینولکس اعلائی و همکارانش از دو روش مدل‌سازی در نرم افزارهای انسیس^۵ و کمسل^۶ استفاده کرده‌اند. با تحلیل دو مدل مشخص می‌شود که نتایج آنها بسیار به هم نزدیک است و برتری توربین‌های اینولکس با مکنده‌های چند وجهی نسبت به توربین‌های سنتی هم اندازه خود را تصدیق می‌کند. یعنی در صورت استفاده از توربین‌های سنتی با همان ابعاد در مکانیزم اینولکس توان بیشتری به ما خواهد داد. (Allaei et al 2013)

5- Ansys

6- comsol

نتیجه گیری

بیان نتیجه

توربین‌های اینولکس نتیجه‌ی بازنگری عمیقی از مشکلات طراحی و اقتصادی انرژی باد در توربین‌های پیش از خود می‌باشد، بنابراین سیستم‌های انرژی بادی امروزی با عملکرد توربین‌ها بهبود یافته‌اند (P. Balaji, 2008) و اینولکس راه‌کاری جدید برای استفاده از نیروی باد می‌باشد، عملکرد بهتر توربین‌های اینولکس نسبت به توربین‌های سنتی با همان ضخامت و قطر و مشخصات آیرودینامیکی در شرایط بادی یکسان نمایان‌گر آن است که با هزینه‌ی کمتر می‌توان انتظار خروجی توان بالاتری را داشت (Allaei et al 2015). نخستین نوآوری اینولکس حذف برج بلند توربین‌های بادی سنتی است، که به خودی خود تکامل مهمی در نسل توربین‌های بادی بوده و این جای خالی با طراحی ساختار به نسبت پیچیده‌ی مکانیکی جبران می‌گردد، دومین نوآوری شکل خاص مهار جریان باد در مجرای مکش این توربین‌هاست که توانایی آن را دارد که در تمامی جهات باد را با هر سرعتی به دام بیندازد و نیاز توربین را از گیرنده و فرستنده به عملگر و پیش‌کنترل مکانیزم یاو^۷ بر طرف می‌کند. سومین مزیت آن داشتن قسمتی با از توربین با بهره‌گیری از خاصیت وتوری می‌باشد که باعث ایجاد شتاب در جریان باد می‌شود و پس از گرفتن انرژی آن بوسیله ژنراتور توسط یک پخش‌کننده در محیط آزاد می‌شود. این سه مشخصه‌ی متمایز کننده این توربین‌ها نشانگر پیشرفت در این صنعت می‌باشند که در مقابل توربین‌های سنتی سنگین، گران، پرخرج، کم‌بازده و مضر برای انسان‌ها و پرندگان قرار می‌گیرد (Allaei et al 2015). محفظه‌ی پوشش توربین‌ها موجب کاهش صدای تولیدی ناشی از برخورد سیال هوا با پره‌های توربین می‌باشد، استفاده از ورودی هوای چندگانه دریافت سیال در گردش باد و بالابردن سرعت اسمی هوا به کمک طراحی خاص مجرا از جمله ویژگی‌های مثال‌زدنی این توربین‌هاست.

استفاده از مجرای مکش چند وجهی باعث افزایش تصرف هوا و جذب هوای بیشتری می‌شود. پس اینولکس حساسیت کمی نسبت به جهت باد دارد. بین توربین‌های سنتی و اینولکس مقایسه‌هایی صورت گرفت و در شرایط مشابه انجام شد (در ضمن یک مقایسه‌ی معنی‌دار و خوب همیشه بین دو نمونه بسیار مشکل است) به عنوان مثال همیشه مقایسه‌ها به پارامترهای ورودی بستگی دارد و متغیرهای غیرمستقل اثرات دو سیستم را نشان می‌دهند و انتخاب متغیرهای وابسته یا ثابت‌ها عملکرد دو سیستم را نشان می‌دهند، به طوری که تغییر متغیرهای مستقل در زمان بستگی به متغیر خروجی دارد. انتخاب قطر توربین به سرعت‌های متفاوت باد بستگی دارد، تا موقعیتی که توان خروجی مناسب حاصل شود. به عنوان مثال سنجش اندازه‌گیری‌های میدانی که نشان‌دهنده‌ی سیستم تولید توان توربین اینولکس بود نسبت به توربین‌های سنتی با همان اندازه انرژی بیشتری تولید می‌کنند. اینولکس دارای پتانسیل بالقوه است و دارای ارزش زیادی برای توسعه‌ی بیشتر است. همراه با تمام تکنولوژی‌های جدید قدرتمند ظاهر می‌شود و با

تمام احتمالات نابودی مقابله می‌کند. یکی از دلایل بدبینی نسبت به اینولکس نگرانی‌های مربوط به از بین رفتن سرمایه می‌باشد با تمام پیشرفت‌های این سیستم بادی و حتی با وجود عملکرد مثبتی که نشان داده باز هم سرمایه‌گذاری در این بخش نیاز به تجربه و اعتماد بیشتر به این صنعت دارد. نیازهای دلخواه در ساختار اینولکس با باد را می‌توان حذف کرد زیرا که گیرنده و فرستنده‌ی مجرای مکش و تمام اجزای چرخشی و دوار بر روی سطح زمین قرار دارند که در نتیجه دارای عملکرد ساده و تعمیر و نگهداری آسانی می‌باشند. اگر یک توربین سنتی را در داخل اینولکس قرار دهیم می‌بینیم که افزایش مقاومت موجب کاهش سرعت جریان خروجی می‌شود و اگر توربین دیگری در پس توربین اول قرار دهیم دیگر نمی‌توان وعده داد که توربین دارای عملکرد بهتری باشد. البته لازم به ذکر است که برای سیستم جریان باز سنتی این روش درست است (Allaei and Andreopoulos, 2014). جریان آزاد باد می‌تواند سرعتش تا حدی کاهش دهد که اجازه ی ورود به توربین را داشته باشد، این کاهش می‌تواند به نصف یا دو سوم برسد، وابستگی محیطی و مقطع پره‌ها فاکتور مهمی است. در این مدل مجرای مکش توربین در درون اینولکس نشان می‌دهد، لزوم بقای جرم در ناحیه‌ی میانگین باقی مانده‌ی سرعت و جریان پایین در طول توربین ثابت جزء عبوری مجرای لوله است.

راهکارها و پیشنهادات

از آنجایی که فناوری اینولکس با بهره‌گیری از سه اصل جذب، سرعت و متمرکز کردن باد توانایی تحویل باد با سرعت‌های پایین‌تر و در هر جهتی را دارد و می‌توان با اتکا به پیشرفت‌هایی که در زیر ساخت‌های آن از جمله علوم مواد، طراحی مهندسی، ساخت قطعات مکانیکی و الکترونیکی به وجود آمده و همچنان در مسیر پیشرفت است، انتظار داشت که راندمانی قابل رقابت با سوخت‌های فسیلی دریافت کنیم و از طرفی راه حلی مناسب برای مشکلات فراوان زیست محیطی داشته و از طرف دیگر تولید انرژی بیشتری داشته باشیم.

یکی از مشکلاتی که در راه پیشرفت این نوع توربین‌ها قرار دارد ناتوانی در بزرگ‌تر کردن حجم این توربین‌هاست مسئله از این مشکل فنی در طراحی آغاز می‌شود که برای پیاده‌سازی اندازه‌ی دهانه‌ی بزرگ و با بیشترین بازده برای کانال‌های توربین در مقیاس بزرگ در جهت وزش باد به مشکل می‌خوریم، چرا که دانستیم دهانه‌ی این توربین به گونه‌ای است که باد را از هر جهتی به دام می‌اندازد، حال تصور نمایید که دهانه‌ای با قطر چندین متر داریم نمی‌توان ادعا کرد که به راحتی باد را از هر جهتی به دام می‌اندازد طراحی یک دهانه چند وجهی با کارایی دهانه‌ای که با قطر کمتر امکان پذیر بود دیگر میسر نیست؛ علاوه بر این در توربین‌های بزرگتر مجرای با ارتفاع زیاد نیاز دارد که منجر به افزایش پیچیدگی فنی و همچنین افزایش هزینه می‌شود. حال با در نظر گرفتن مزایای این توربین‌ها از جمله بی‌سر و صدا بودن و قابلیت استتار در مناطق مختلف و قابل کنترل بودن و همچنین عدم نیاز به وزش باد شدید. می‌توان در مناطق مسکونی و شهرهای بزرگ و کوچک با در نظر گرفتن شرایط اقلیمی و جوی منطقه به

طراحی و ساخت این توربین‌ها اقدام نمود. با افزایش تعداد آنها مشکل تولید توربین‌های بزرگ حل می‌شود و از آنجا که دیگر نیازی به انتقال انرژی برق در مسیرهای طولانی نیستیم، هم هزینه‌ی زیرساخت انتقال برق را نخواهیم داشت و هم شاهد افت انرژی کمتری در مسیر انتقال از محل تولید به مصرف خواهیم بود. چرا که به عنوان مثال محل تولید برق یک فروشگاه بزرگ روی بام همان فروشگاه قرار گرفته است. بنابراین پیشنهاد می‌شود که از توربین‌های اینولکس با مناسب‌ترین اندازه برای هر کاربردی در محل مورد نیاز استفاده شده و به جای بزرگ‌تر کردن حجم یک توربین از چندین توربین با چندین دهانه و ژنراتور استفاده شود (در مطالعات ذکر شده در این مقاله دیدیم که استفاده از چند دهانه برای یک توربین و چند پره ژنراتور در برخی موارد دارای مزیت‌های فراوانی است).

منابع

- Allaei. 2015. INVELOX with multiple wind turbine generator systems. Energy.
- Allaei D, S. L. 2013. INVELOX e making wind a reliable source of electrical energy for China.
- China Wind Power, Beijing, China.
- Allaei, A. a. 2013. a new concept in wind energy harvesting. ASME Fuel Cell Science, 1-4.
- Andreopoulos, P. Y. 2012. ccny.cuny. Tratto da https://www.ccny.cuny.edu:https://www.ccny.cuny.edu/sites/default/files/mecheng/upload/Energy-_Activities_Andreopoulos.pdf
- Daryoush Allaei, D. T. 2015. INVELOX with multiple wind turbine generator systems. Energy.
- Daryoush Allaei, Y. A. 2013. INVELOX: A NEW CONCEPT IN WIND ENERGY HARVESTING, . ASME 2013 7th International Conference on Energy Sustainability & 11th ASME Fuel Cell Science, Engineering and Technology Conference ,July 14-19, 2013, Minneapo.
- Dr.Daryoush Allaei, P. Y. (2014). INVELOX: Description of a new concept in wind power and its performance evaluation. Energy.
- Grant A, K. N. 2003. THE DEVELOPMENT OF A DUCTED WIND TURBINE SIMULATION MODEL. Eighth International IBPSA Conference, 8: 1-8.

Hang, Z. L. 2013. Wind pressure on a single building immersed in a low-jet wind profile. International Conference of SuDBE2013,.

JN, S. 2011. Aerodynamic aspects of wind energy conversion. Annu Rev Fluid, 43:427e48.

Kamini N.Shelke, M. D. 2012. Magenn Air Rotor System (Mars). International Journal of Engineering Research and Applications (IJERA) ISSN: 2248-9622.

M, D. a. 2010. Vertical axis wind turbines: history, technology. Master thesis in Energy Engineering, Hogskolan Halmstad.

P.Balaji. 2008. Invelox Wind Turbine Power Generation. IV-B.E-EEE, Department of EEE, IFET College of Engineering, Villupuram, 1-3.

RENEWABLES 2015 - GLOBAL STATUS REPORT. (2015). Renewable Energy Policy Network for the 21st Century, .

Sukumar, P. 2015. PARAMETRIC STUDY ON DUCTED WIND TURBINE SYSTEM AND FLOW CHARACTERISTICS WHEN PLACED ON TOP OF A BUILDING. A Thesis, California State University, Sacramento, 12-30.